

Adviesnota raad – openbaar

Onderwerp Regioarrangement GMR Arnhem - Nijmegen
Zaakdossier Z/23/036415 - D/23/116939
Portefeuillehouder Wethouder B. van Veldhuizen
Raadsprogramma 1. Evenwichtig en leeftijdsbestendig woon- en leefklimaat
Datum collegebesluit 29 augustus 2023

Opsteller Antoon van Buren **E-mail** antoon.van.buren@doesburg.nl
Team Strategie Beleid en Projecten **Telefoonnummer** (0313) 48 13 65

Voorstel

Inhoudelijk beslispunt

1. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vast te stellen.
2. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te gebruiken als leidraad voor gesprekken met andere overheden (Rijk, regio, provincie en waterschappen) over de grote ruimtelijke opgaven zoals wonen, bereikbaarheid, energie, (circulaire) economie, landbouw en natuur en als inbreng voor het ontwikkelperspectief NOVEX.
3. De uitgangspunten van het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen door te vertalen naar de gebiedsprogramma's waar de gemeenten in de Groene Metropoolregio in deelgebieden aan werken.

Financieel beslispunt

n.v.t.

Procedureel beslispunt

n.v.t.

Inleiding

Het Rijk wil eind 2023 met alle provincies afspraken maken over hoe zij in gezamenlijkheid met andere overheden opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, goed ruimtelijk kunnen inpassen. Deze afspraken vinden hun beslag in een Ruimtelijk arrangement. Het Rijk vraagt provincies hiervoor een Ruimtelijk voorstel te doen. De provincie Gelderland heeft besloten haar Ruimtelijk voorstel vanuit haar zeven regio's op te bouwen via regioarrangementen. Het regioarrangement Groene Metropoolregio beschrijft de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving rondom de drie hoofdopgaven:

1. Energie/economie
2. Verstedelijking/wonen (incl. mobiliteit)
3. Landelijk gebied.

Formeel is het regioarrangement een (niet verplicht) interbestuurlijk programma op basis van de Omgevingswet die in 2024 in werking treedt. De inzet is dat provincie, regio's, gemeenten en waterschappen een overeenkomst aangaan voor een langjarige samenwerking. Uitgangspunt is dat met het regioarrangement geen nieuw beleid wordt vastgesteld. Als de komende jaren bijstelling van bestaand beleid nodig is, dan is het regioarrangement agenderend voor bestuurlijk / politieke besluitvorming bij de betrokken overheden. Het regioarrangement staat tevens voor een doorlopend proces, met daarbinnen afspraken over instrumenten, uitvoering, verdeling van rollen en verantwoordelijkheden. Participatie met maatschappelijke organisaties vindt daarna plaats met het opstellen van gebiedsprogramma's en loopt via provinciale programma's.

Het regioarrangement is één van de sporen waar de Groene Metropoolregio samen met andere betrokkenen aan ruimtelijke plannen werkt. Een ander spoor is NOVEX¹. De Groene Metropoolregio en de regio Foodvalley zijn door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied en maken daarmee rechtstreeks afspraken met diverse ministeries over de grote ruimtelijke opgaven. Bij NOVEX ligt de focus op de brede verstedelijkingsopgaven en de opgaven in het landelijke gebied (natuurversterking en landbouwtransitie). De verstedelijkingsstrategie is in aanpak en werkwijze een voorloper van het ontwikkelperspectief NOVEX. Het regioarrangement vormt voor de Groene Metropoolregio de inbreng voor het gezamenlijke ontwikkelperspectief NOVEX.

Doel / meetbaar effect

1. Inzet van het regioarrangement is dat provincie, regio's, gemeenten en waterschappen een overeenkomst aangaan voor een langjarige samenwerking. Als de komende jaren bijstelling van bestaand beleid nodig is, dan is het regioarrangement agenderend voor bestuurlijk/politieke besluitvorming bij de betrokken overheden.

---

¹ NOVEX staat voor "Nationale Omgevingsvisie Extra. In dit programma is de aanwijzing van zogenaamde "Novexgebieden" opgenomen. Dit zijn gebieden die als gevolg van de nationale opgaven worden herbestemd en/of ingrijpend worden heringericht. Voorbeelden daarvan zijn Regio Schiphol en de Rotterdamse haven, en dus ook de Groene Metropoolregio met zijn forse opgave om hier enkele tienduizenden woningen te realiseren.

2. Het regioarrangement helpt om samen ruimtelijke keuzes voor te bereiden en uitvoering mogelijk te maken. Het brengt in beeld wat onze gezamenlijke ambities zijn, waar deze elkaar raken en waar het schuurt.
3. Het regioarrangement vormt inbreng voor het Ruimtelijk voorstel, de gespreksagenda tussen Rijk en provincie waarin de randvoorwaarden aan de orde komen, bijvoorbeeld afspraken over investeringen. Het regioarrangement staat tevens voor een doorlopend proces met daarbinnen afspraken over instrumenten, uitvoering, verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

Argumenten

1.1 De ruimtelijke opgaven in onze regio zijn groot en urgent en de ruimte is schaars

Alleen ruimtelijk inpassen is niet genoeg. Om onze regio in balans te laten groeien: 'meer landschap, meer stad', is het nodig om creatief om te gaan met de ruimte, keuzes te maken, slim te clusteren en middelen te organiseren. Het regioarrangement agendeert deze keuzes en middelen bij onze partners.

1.2 Actualisatie en verbreding van de verstedelijkingsstrategie biedt kansen

De verstedelijkingsstrategie is gebaseerd op de vier opgaven wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving. Over de urgente opgaven als natuur- en landschapsontwikkeling, transitie landelijk gebied, klimaat, energie-infrastructuur en -transitie en circulaire economie zijn met de provincie en het Rijk geen afspraken gemaakt. Dit zijn wel belangrijke opgaven voor onze regio om in balans te groeien. Het regioarrangement is een belangrijk stap naar de realisatie van deze opgaven.

2.1 Samenwerking via regionale ruimtelijke ontwikkeling levert resultaat op

De Groene Metropoolregio kampt met een aantal zeer grote uitdagingen en transitieopgaven. In het zoeken naar ruimtelijke oplossingen wordt geprobeerd zoveel mogelijk te combineren, zoals: natuurontwikkeling met waterberging of energietransitie, én wonen met recreatief uitlooptgebied. Maar soms is het nodig om keuzes te maken. Bij het maken van de keuzes is het niet alleen belangrijk dat gemeenten, regio, provincie, waterschappen en Rijk toewijding tonen op de doelen en de realisatie daarvan, maar ook dat zij gezamenlijk de noodzakelijke keuzes maken. Doordat we al enkele jaren samenwerken in de verstedelijkingsstrategie (maar ook bijvoorbeeld via de RES, de Woondeal en de gebiedsuitwerkingen) hebben we inmiddels een gedeeld toekomstbeeld van de regio in 2040 en verder. We weten ook steeds beter welke investeringen en randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. Dit heeft ook geleid tot (forse) investeringen in gemeenten van de GMR (optellend tot ca. 450 miljoen) in de afgelopen drie jaar.

3.1 Bestuurlijke afspraken kunnen op deze wijze met nadere uitwerking vertaald worden in lokaal beleid

Het regioarrangement wordt verder uitgewerkt in het ontwikkelperspectief NOVEX met een bijbehorende uitvoeringsagenda. De uitgangspunten en kaders die gemeenten hierin met elkaar afspreken, worden uiteindelijk vertaald naar, en vastgesteld in ruimtelijke plannen van Rijk, provincie en gemeenten. De gebiedsprogramma's en omgevingsvisies (van de verschillende overheden) zijn hierin een cruciaal instrument.

Alle gemeenteraden van de GMR worden via dit raadsvoorstel geïnformeerd en voorgesteld om het regioarrangement GMR Arnhem-Nijmegen als uitgangspunt te hanteren bij de herijking van lokaal omgevingsbeleid en als basis voor andere ruimtelijke samenwerking.

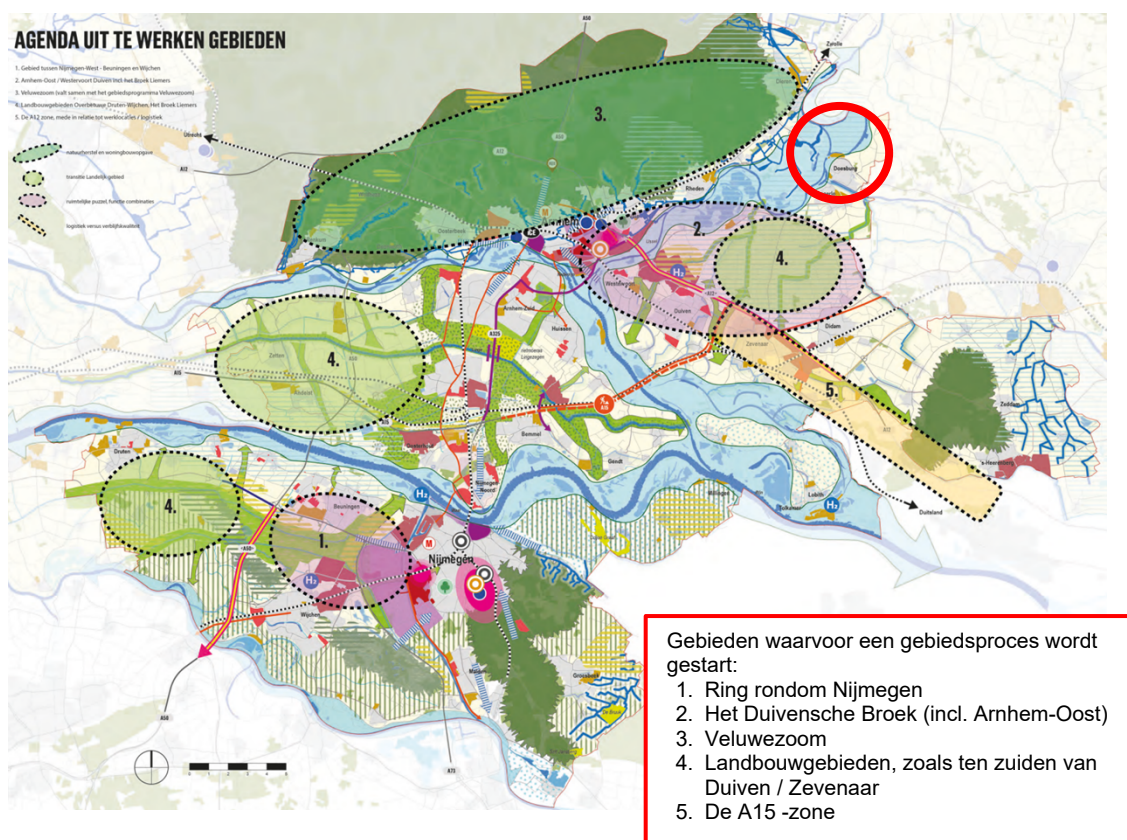
Kanttelingen

1.1, 2.1, 3.1 *Op Doesburgs grondgebied zijn geen grote ruimtelijke opgaven voorzien.*

De grootste opgave ligt op het gebied van “wonen”; deze opgave is opgenomen in de Agenda verstedelijkingsstrategie, en kan zonder (grootschalige) aanpassingen van natuur, landbouw, infrastructuur en mobiliteit tot uitvoering worden gebracht. Dit houdt niet in dat de ontwikkelingen in de buurgemeenten voor Doesburg niet van betekenis zijn. Belangrijk is deze ontwikkelingen te volgen en waar mogelijk te ondersteunen vanuit de gedachte dat we één regio zijn.

Binnen de Liemers ligt de focus op verdichting rondom de spoorzones en het versterken van het groen blauwe raamwerk. Dus een stedelijke verdichting (wonen, werken met daarbij behorende mobiliteit) rondom de kernen Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam en het versterken van het groenblauwe raamwerk ten noorden en zuiden van deze stedelijke verdichting. In het groenblauwe raamwerk zullen de opgaven vanuit de RES, water en landbouw een plek krijgen evenals de wensen vanuit recreatie, natuur en landschap.

Kaartje uit de nota Regioarrangement Groene Metropoolregio : “Meer Stad, meer Landschap”

1.2, 2.2, 3.2 Haalbaarheid is afhankelijk van externe factoren

De regio kan alleen groeien als regio met 'meer landschap, meer stad' wanneer de randvoorwaarden daarvoor worden ingevuld. Deze voorwaarden kunnen alleen worden ingelost wanneer alle betrokkenen overheden bereid zijn te investeren.

1.3, 2.3, 3.3 Financiële bijdragen zijn nu (nog) niet aan de orde

Er worden in dit regioarrangement geen afspraken gemaakt over concrete financiële bijdragen aan projecten. Maar het regioarrangement is wel inbreng voor het ontwikkelperspectief NOVEX en de uitvoeringsagenda die daarbij hoort. Daarin kunnen deze afspraken wel gemaakt worden.

Financiën

n.v.t.

Het regioarrangement bevat immers geen afspraken over inzet van financiële middelen. Voor het realiseren van de regionale ruimtelijke opgaven is wel extra financiële inzet nodig. Het Ruimtelijk voorstel en ontwikkelperspectief NOVEX betreffen gespreksagenda's tussen Rijk, provincie, waterschappen, regio en gemeenten waarin de randvoorwaarden aan de orde komen. Deze randvoorwaarden hebben veelal wel financiële gevolgen. Indien nadere uitwerking van de afspraken in lokaal omgevingsbeleid begrotingsconsequenties hebben zal de uitwerking vergezeld gaan met een begrotingswijziging.

Uitvoering

Planning

- Het regioarrangement, eenmaal vastgesteld door alle regiogemeenten, dient als inbreng voor het Ruimtelijk voorstel dat de provincie aan het Rijk doet. De provincie maakt hierover verdere afspraken met het Rijk.
- De Groene Metropoolregio, de provincie en waterschappen gaan met gemeenten via gebiedsprogramma's aan de slag met de uitvoering van het regioarrangement. De samenwerking in de gebiedsprogramma's biedt de mogelijkheid om grote lokale vraagstukken (boven)regionaal te agenderen en op te pakken.

Communicatie

--

Evaluatie

--

Bijlage(n)

- 1A Nota Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
- 1B Kaarten Regioarrangement (samengevoegd)
- 2 Besluitvormingsproces 2023